

**У ГЭТЫМ
НУМАРЫ**

САВЕЦКІ НАРОД УРАЧЫСТА
АДСВЯТКАВАЎ 45-Ю ГАДАВІНУ
ВЯЛІКАГА КАСТРЫЧНІКА
НАСУСТРАЧ З'ЕЗДАМ
КІНЕМАТАГРАФІСТАЎ
Слова пра малодшага сябра
ВАРТАУНІКІ СПАКОЮ

ПРАЛЕТАРЫІ УСІХ КРАІН, ЯДНАЙЦЕСЯ!

Літаратура і мастацтва

ОРГАН МІНІСТЭРСТВА КУЛЬТУРЫ І ПРАУЛЕННЯ СЯЮЗА ПІСЬМЕННІКАЎ БССР

№ 90 (1727)

Нядзеля, 11 лістапада 1962 года

Цана 4 кап.

ВЯЛІКАЕ ЯДНАННЕ ПАРТЫ І НАРОДА

Масква. 7 лістапада 1962 года. Святкаванне 45-й гадавіны Вялікай Кастрычніцкай сацыялістычнай рэвалюцыі. Прадстаўнікі працоўных на Краснай плошчы.

Фота В. СОБАЛЕВА і В. ЯГОРАВА. ТАСС.

У КРАМЛЁЎСКІМ ПАЛАЦЫ З'ЕЗДАЎ

Радаснае, светлае свята прыйшло на неабдымную савецкую зямлю. У розныя сваёй магучасці сустрэлі краіна 45-ю гадавіну Кастрычніцкай сацыялістычнай рэвалюцыі. Да гэтага дня рыхтаваліся мільёны і мільёны працоўных. З індустральных прадпрыемстваў і будоўляў, з калгасных і саўгасных палёў, з раёнаў і гарадоў ідуць радасныя весткі.

Год назад з трыбуны XXII з'езда КПСС, які прыняў велічынную праграму пабудовы камуністычнага грамадства, прагучаў заклік да ўпартай, самаадданай работы. І народ цяпер з гонарам падводзіць вынікі сваёй працы.

Непаўторна ў сваім яркім убранні зноўная мірыяда атнэў стаяла напярэць тысячам людзей прыйшлі ў Крамлёўскі палац з'ездаў. Тут сабраліся прадстаўнікі некалькіх пакаленняў: старыя бацькавыя, якія прайшлі праз горныя трох рэвалюцый, удзельнікі кастрычніцкіх баў, і тыя, хто са зброй у руках абараняў маладую Савецкую Рэспубліку, хто пазней умястоўваў энэргію магутнасці СССР, змагаўся на франтах Вялікай Айчыннай вайны, хто цяпер аддае свае веды і сілы будаўніцтву камунізма.

Залы запоўнілі рабочыя сталічных прадпрыемстваў, члены брыгад і ўдарнікі камуністычнай працы, чыгарты, вытворчасці, працаўнікі сельскай гаспадаркі. Падмацоў, вучоныя, інжынеры, тэхнікі, дзеці культуры, воіны Савецкай Арміі і Ваенна-Марскога Флоту, студэнты. Сярод прысутных — дэпутаты Вярхоўнага Саветаў СССР і Рэспублікі Федэрацыі, міністры, кіраўнікі цэнтральных ведамстваў і ўстановаў. Прысутнічаюць шматлікія замежныя дыпламаты, госці з розных краін.

На ўрачыстым пасяджэнні прысутнічалі старшыня Каму-

ністычнай партыі Іспаніі Давідэ Ібаруры, генеральны сакратар партугальскай камуністычнай партыі Алвару Куньял, старшыня ЦК Камуністычнай партыі Нідэрландаў Паўл дэ Граат, дэлегацыя прадстаўнікоў Цэнтральнага блоку дэмакратычных партый і масавых арганізацый Германскай Дэмакратычнай Рэспублікі на чале са старшынёй Народнай палаты ГДР Іганесам Дзікманам, дэлегацыя Таварыства карэйска-савецкай дружбы на чале з членам ЦК Працоўнай партыі Карэй, галоўным рэдактарам газеты «Надон Сінмун» Хо Сон Сонам.

Бурныя апладысменты ўспянулі ў залы, калі ў прэзідыуме з'явіліся таварышы Л. І. Бразінеў, Г. І. Воранаў, А. П. Кірыленка, Ф. Р. Казлоў, А. М. Касын, О. В. Куусінен, Д. С. Паліянскі, М. С. Хрушчоў, В. В. Грышын, П. Н. Дземічэў, Л. Ф. Ільчоў, В. М. Панамароў.

У прэзідыуме знаходзіліся старэйшыя члены Камуністычнай партыі Ф. Н. Пятроў, А. В. Арцюхіна, І. Г. Батышаў, Л. А. Фодіева, камсамлаўцы Ю. А. Гарыч, Г. С. Цітоў, А. Р. Нікалаеў, П. Р. Паловіч.

Урачыстае пасяджэнне прысвечанае святкаванню 45-й гадавіны Вялікай Кастрычніцкай сацыялістычнай рэвалюцыі, адзначае першае наместніцтва Маскоўскага гарадскога Савета дэпутатаў працоўных А. М. Калашнікаў.

Слова для даклада атрымлівае член Прэзідыума Цэнтральнага Камітэта КПСС, першы наместнік Старшыні Савета Міністраў СССР А. М. Касын.

Дакладчык гаворыць аб велічыннай перамоце ў кастрычніку 1917 года расійскімі рабочымі і сялянамі, аб тых велізарных зменах, якія адбыліся з таго часу на нашай планеце. Ён адзначае, што Кастрычніц-

кая рэвалюцыя праняла ўсюду чалавечую працу дарогу да камунізму. Звыш мільярда людзей цяпер будуюць новае жыццё на аснове марксізма-ленінізма. Складася магутная пераможная саруджэнне сацыялістычных краін. Сацыялізм выйшаў на сусветную арэну, поўны сіл і веры ў сваю будучыню. Сёння мы з'яўляемся сведкамі кручэння каланіяльнай сі-

стэмы, яе канчатковага краху. Апошні раздзел даклада прысвячаецае найбольшым праблемам міжнароднага становішча, барацьбе Савецкага ўрада за мір і бяспеку народаў.

Пад бурную авацыю прысутных А. М. Касын абвешчае здаравіцкі ў гонар 45-й гадавіны Кастрычніцкай, вялікай савецкай народнай будаўніцкай камунізму, у гонар правядзення ма-

гутнай саруджэнскай сацыялістычных народаў, Камуністычнай партыі Савецкага Саюза, перамаганоснага вучэння марксізма-ленінізма.

Урачыстае пасяджэнне аб'яўляецца закрытым. Пераможна гучыць Гімн Савецкага Саюза. Пасля перапынку для ўдзельнікаў веча ра быў дадзены свя-

тотны канцэрт.

ТАСС.

ТАСС.

ТАСС.

ТАСС.

ТАСС.

ТАСС.

ТАСС.

ТАСС.

ТАСС.

ТАСС.

ТАСС.

ТАСС.

ТАСС.

ТАСС.

ТАСС.

ТАСС.

ТАСС.

ТАСС.

ТАСС.

ТАСС.

ТАСС.

ТАСС.

ТАСС.

ТАСС.

ТАСС.

ТАСС.

ТАСС.

ТАСС.

ТАСС.

ТАСС.

ТАСС.

ТАСС.

ТАСС.

ТАСС.

ТАСС.

ТАСС.

тотны канцэрт. Апошні раздзел даклада прысвячаецае найбольшым праблемам міжнароднага становішча, барацьбе Савецкага ўрада за мір і бяспеку народаў. Пад бурную авацыю прысутных А. М. Касын абвешчае здаравіцкі ў гонар 45-й гадавіны Кастрычніцкай, вялікай савецкай народнай будаўніцкай камунізму, у гонар правядзення ма-

гутнай саруджэнскай сацыялістычных народаў, Камуністычнай партыі Савецкага Саюза, перамаганоснага вучэння марксізма-ленінізма.

Урачыстае пасяджэнне аб'яўляецца закрытым. Пераможна гучыць Гімн Савецкага Саюза. Пасля перапынку для ўдзельнікаў веча ра быў дадзены свя-

тотны канцэрт. Апошні раздзел даклада прысвячаецае найбольшым праблемам міжнароднага становішча, барацьбе Савецкага ўрада за мір і бяспеку народаў.

Пад бурную авацыю прысутных А. М. Касын абвешчае здаравіцкі ў гонар 45-й гадавіны Кастрычніцкай, вялікай савецкай народнай будаўніцкай камунізму, у гонар правядзення ма-

гутнай саруджэнскай сацыялістычных народаў, Камуністычнай партыі Савецкага Саюза, перамаганоснага вучэння марксізма-ленінізма.

Урачыстае пасяджэнне аб'яўляецца закрытым. Пераможна гучыць Гімн Савецкага Саюза. Пасля перапынку для ўдзельнікаў веча ра быў дадзены свя-

тотны канцэрт. Апошні раздзел даклада прысвячаецае найбольшым праблемам міжнароднага становішча, барацьбе Савецкага ўрада за мір і бяспеку народаў.

Пад бурную авацыю прысутных А. М. Касын абвешчае здаравіцкі ў гонар 45-й гадавіны Кастрычніцкай, вялікай савецкай народнай будаўніцкай камунізму, у гонар правядзення ма-

гутнай саруджэнскай сацыялістычных народаў, Камуністычнай партыі Савецкага Саюза, перамаганоснага вучэння марксізма-ленінізма.

Урачыстае пасяджэнне аб'яўляецца закрытым. Пераможна гучыць Гімн Савецкага Саюза. Пасля перапынку для ўдзельнікаў веча ра быў дадзены свя-

тотны канцэрт. Апошні раздзел даклада прысвячаецае найбольшым праблемам міжнароднага становішча, барацьбе Савецкага ўрада за мір і бяспеку народаў.

Пад бурную авацыю прысутных А. М. Касын абвешчае здаравіцкі ў гонар 45-й гадавіны Кастрычніцкай, вялікай савецкай народнай будаўніцкай камунізму, у гонар правядзення ма-

гутнай саруджэнскай сацыялістычных народаў, Камуністычнай партыі Савецкага Саюза, перамаганоснага вучэння марксізма-ленінізма.

Урачыстае пасяджэнне аб'яўляецца закрытым. Пераможна гучыць Гімн Савецкага Саюза. Пасля перапынку для ўдзельнікаў веча ра быў дадзены свя-

тотны канцэрт. Апошні раздзел даклада прысвячаецае найбольшым праблемам міжнароднага становішча, барацьбе Савецкага ўрада за мір і бяспеку народаў.

Пад бурную авацыю прысутных А. М. Касын абвешчае здаравіцкі ў гонар 45-й гадавіны Кастрычніцкай, вялікай савецкай народнай будаўніцкай камунізму, у гонар правядзення ма-

гутнай саруджэнскай сацыялістычных народаў, Камуністычнай партыі Савецкага Саюза, перамаганоснага вучэння марксізма-ленінізма.

Урачыстае пасяджэнне аб'яўляецца закрытым. Пераможна гучыць Гімн Савецкага Саюза. Пасля перапынку для ўдзельнікаў веча ра быў дадзены свя-

тотны канцэрт. Апошні раздзел даклада прысвячаецае найбольшым праблемам міжнароднага становішча, барацьбе Савецкага ўрада за мір і бяспеку народаў.

Пад бурную авацыю прысутных А. М. Касын абвешчае здаравіцкі ў гонар 45-й гадавіны Кастрычніцкай, вялікай савецкай народнай будаўніцкай камунізму, у гонар правядзення ма-

гутнай саруджэнскай сацыялістычных народаў, Камуністычнай партыі Савецкага Саюза, перамаганоснага вучэння марксізма-ленінізма.

Урачыстае пасяджэнне аб'яўляецца закрытым. Пераможна гучыць Гімн Савецкага Саюза. Пасля перапынку для ўдзельнікаў веча ра быў дадзены свя-

тотны канцэрт. Апошні раздзел даклада прысвячаецае найбольшым праблемам міжнароднага становішча, барацьбе Савецкага ўрада за мір і бяспеку народаў.

Пад бурную авацыю прысутных А. М. Касын абвешчае здаравіцкі ў гонар 45-й гадавіны Кастрычніцкай, вялікай савецкай народнай будаўніцкай камунізму, у гонар правядзення ма-

гутнай саруджэнскай сацыялістычных народаў, Камуністычнай партыі Савецкага Саюза, перамаганоснага вучэння марксізма-ленінізма.

Урачыстае пасяджэнне аб'яўляецца закрытым. Пераможна гучыць Гімн Савецкага Саюза. Пасля перапынку для ўдзельнікаў веча ра быў дадзены свя-

тотны канцэрт. Апошні раздзел даклада прысвячаецае найбольшым праблемам міжнароднага становішча, барацьбе Савецкага ўрада за мір і бяспеку народаў.

Пад бурную авацыю прысутных А. М. Касын абвешчае здаравіцкі ў гонар 45-й гадавіны Кастрычніцкай, вялікай савецкай народнай будаўніцкай камунізму, у гонар правядзення ма-

гутнай саруджэнскай сацыялістычных народаў, Камуністычнай партыі Савецкага Саюза, перамаганоснага вучэння марксізма-ленінізма.

Урачыстае пасяджэнне аб'яўляецца закрытым. Пераможна гучыць Гімн Савецкага Саюза. Пасля перапынку для ўдзельнікаў веча ра быў дадзены свя-

тотны канцэрт. Апошні раздзел даклада прысвячаецае найбольшым праблемам міжнароднага становішча, барацьбе Савецкага ўрада за мір і бяспеку народаў.

Пад бурную авацыю прысутных А. М. Касын абвешчае здаравіцкі ў гонар 45-й гадавіны Кастрычніцкай, вялікай савецкай народнай будаўніцкай камунізму, у гонар правядзення ма-

гутнай саруджэнскай сацыялістычных народаў, Камуністычнай партыі Савецкага Саюза, перамаганоснага вучэння марксізма-ленінізма.

Урачыстае пасяджэнне аб'яўляецца закрытым. Пераможна гучыць Гімн Савецкага Саюза. Пасля перапынку для ўдзельнікаў веча ра быў дадзены свя-

тотны канцэрт. Апошні раздзел даклада прысвячаецае найбольшым праблемам міжнароднага становішча, барацьбе Савецкага ўрада за мір і бяспеку народаў.

Пад бурную авацыю прысутных А. М. Касын абвешчае здаравіцкі ў гонар 45-й гадавіны Кастрычніцкай, вялікай савецкай народнай будаўніцкай камунізму, у гонар правядзення ма-

гутнай саруджэнскай сацыялістычных народаў, Камуністычнай партыі Савецкага Саюза, перамаганоснага вучэння марксізма-ленінізма.

Урачыстае пасяджэнне аб'яўляецца закрытым. Пераможна гучыць Гімн Савецкага Саюза. Пасля перапынку для ўдзельнікаў веча ра быў дадзены свя-

тотны канцэрт. Апошні раздзел даклада прысвячаецае найбольшым праблемам міжнароднага становішча, барацьбе Савецкага ўрада за мір і бяспеку народаў.

Пад бурную авацыю прысутных А. М. Касын абвешчае здаравіцкі ў гонар 45-й гадавіны Кастрычніцкай, вялікай савецкай народнай будаўніцкай камунізму, у гонар правядзення ма-

гутнай саруджэнскай сацыялістычных народаў, Камуністычнай партыі Савецкага Саюза, перамаганоснага вучэння марксізма-ленінізма.

Калі

Калі мы збіраліся да старшыні Беларускага аддзялення Таварыства савецка-чэхаславацкай дружбы міністра вышэйшай, спецыяльнай сярэдняй і прафесійнай адукацыі БССР Міхаіла Васільевіча Дарашэвіча, каб пагутарыць аб будучых днях чэхаславацкай культуры, нам прыгадаліся радкі беларускага паэта:

У слаўнай Празе, у старажытным Градзе, Не злічыш спрэў даўняшага майстэрства: Спічастых вожэй, што ўзяліся ў неба, Разных дзрэй, шумнейшых, як у пушчы,

КАЛІ

ЛАСКА, ДАРАГІЯ БРАТЫ!

ДА ДЗЕН ЧЭХАСЛАВАЦКАЙ КУЛЬТУРЫ ў БЕЛАРУСІ

Чыгуных коней, што зжурчуч, здаецца, Людзей каменных з вуснамі жывымі!

Спытайся толькі — вусны зазурхнуць

І палыве гарачае пазт сваю

Так натхнёна выказвае пазт сваю

Пашыну і свабоднае адмысловых

мастак, які прымушае ззяць

мастак, які прымушае ззяць

мастак, які прымушае ззяць

мастак, які прымушае ззяць

мастак, які прымушае ззяць

мастак, які прымушае ззяць

мастак, які прымушае ззяць

мастак, які прымушае ззяць

мастак, які прымушае ззяць

мастак, які прымушае ззяць

мастак, які прымушае ззяць

мастак, які прымушае ззяць

мастак, які прымушае ззяць

мастак, які прымушае ззяць

мастак, які прымушае ззяць

мастак, які прымушае ззяць

мастак, які прымушае ззяць

мастак, які прымушае ззяць

мастак, які прымушае ззяць

мастак, які прымушае ззяць

мастак, які прымушае ззяць

мастак, які прымушае ззяць

мастак, які прымушае ззяць

мастак, які прымушае ззяць

мастак, які прымушае ззяць

мастак, які прымушае ззяць

мастак, які прымушае ззяць

мастак, які прымушае ззяць

мастак, які прымушае ззяць

мастак, які прымушае ззяць

мастак, які прымушае ззяць

мастак, які прымушае ззяць

мастак, які прымушае ззяць

мастак, які прымушае ззяць

мастак, які прымушае ззяць

мастак, які прымушае ззяць

мастак, які прымушае ззяць

мастак, які прымушае ззяць

мастак, які прымушае ззяць

мастак, які прымушае ззяць

мастак, які прымушае ззяць

мастак, які прымушае ззяць

мастак, які прымушае ззяць

мастак, які прымушае ззяць

мастак, які прымушае ззяць

мастак, які прымушае ззяць

мастак, які прымушае ззяць

мастак, які прымушае ззяць

мастак, які прымушае ззяць

мастак, які прымушае ззяць

мастак, які прымушае ззяць

мастак, які прымушае ззяць

мастак, які прымушае ззяць

мастак, які прымушае ззяць

мастак, які прымушае ззяць

мастак, які прымушае ззяць

мастак, які прымушае ззяць

мастак, які прымушае ззяць

мастак, які прымушае ззяць

мастак, які прымушае ззяць

мастак, які прымушае ззяць

мастак, які прымушае ззяць

мастак, які прымушае ззяць

мастак, які прымушае ззяць

мастак, які прымушае ззяць

мастак, які прымушае ззяць

мастак, які прымушае ззяць

мастак, які прымушае ззяць

У Віцебскай выстаўчай гарадской зале эспанувацца шмат твораў жывапісу, графікі і прыкладнага мастацтва. Аўтары ўсіх гэтых работ — самадзейныя мастакі. Удзельнікі Ільчыну Леніну прысвечыў сваё палатно самадзейны мастак з Івелея Г. Колчын. «Напярэдадні» — так называецца яго карціна, на якой паказаны правальны рэвалюцыя ў Расіі. На заднім, што тут публікуецца, рэвалюцыя гэтай карціны. Многа твораў прысвечана нашым сучаснікам, людзям працы. Прыцягваюць увагу партреты работніцы Палацкага

завода шкловаляк ударніцы камуністычнай працы Марыя Прывалені і сястра Г. Пятрова, вэтэрана Аячыннай вайны. Аўтар іх — работнік А. Карамы. Палацкім Нафтаву прысвечылі свае работы студэнты педагогічнага інстытута Г. Маснальшчы і В. Паўчыц. Шмат на выстаўцы пейзажы, зьмяшчаюць абласныя выстаўныя свядчэнні аб значным росце мастацтва самадзейных мастакоў.

Н. Тышвіч.

Наоштрэнае З'ездзім Кінамаграфістаў

Некль аўсім непрыкметна на ўскраіне Мінска вырастае вялікі светлы будынак. Не ўзбавае на яго фасадзе з'явілася і шыльда: «Студыя «Беларусьфільм». А ў доўгіх аглядаючых калідорах, у шматлікіх пакоях замітусіліся, загаманілі людзі, многія людзей... Аматыры кіно, прыхільныя беларускага кінамастацтва радасна ўздыхнулі: «Ну, цяпер пойдучы фільмы...».

З такога часу мінула некалькі год. Кінакартэжы з маркы «Беларусьфільм» сапраўды сталі часцей выходзіць на экраны. Але, на жаль, многія з іх не выклікаюць у гледачоў асаблівага захаплення. Большасць іх — гэта «серадзяны», зробленыя на старых канонах. Пяна ў гэтых фільмах глыбокае праблем, якіх характарыстыка нашых сучаснікаў, адсутнічаюць у іх арыгінальнасць творчыя аналогіі.

У чым жа тут справа? Вядома, нашы кінамаграфісты слаба ведаюць жыццё народа, мае пінжачы тым, якія жывуць і канфлікты жывоюць сучасніку. А хіба здолее пастасючыць тако і іншага фільма стварыць які прайдуць твор, не прайняўшы ў глыбіню з'яў і падзей, з якіх складаецца жыццё героя фільма? Рэжысёр павінен дасканала ведаць матэрыял, на якім ён робіць нарыш, значна лепш за кінадраматурга — аўтара сцэнарыя. Толькі ў гэтым выпадку пастасючыць здолее ўбагачыць аўтарскую задуму прайдуць дэталі, творчыя знаходкі, а не быць звычайным ітэрпрэтаў літаратурнага сцэнарыя.

Неякі дзімлі мнэ далялося прысутнічаць на сількінам Саюза работнікаў кінамаграфіі БССР сходы-сустраччы кінамаграфістаў і журналістаў. Гэта быў дзіўны сход! Сорамна было слухаць, як старшыня яго — таленавіты кінадраматург і рэжысёр М. Фігуровіч — настаяў прасіў журналістаў:

«Магутным і дакладным стылем...»

У рускіх рэалістаў-класікаў Якуб Колас пачаўся ўдзяна пачаваць жыццё народна-глыбока праймаць у сутнасць падмадскіх з'яў, раскрываюць тыповыя рысы сацыяльнай рэальнасці. Ён грунтоўна засвоў эстэтычныя прыпынкі рускага класічнага рэалізму — прайдуць у паказе жыцця, глыбокі дэмакратызм, народнасць, высокую ідэальнасць. З рускім класічным рэалізмам звязвае Коласа і сільнасць да знешняй праўдападобнасці. Гэта тэндэнцыя праймае ўжо ў першых, самых ранніх творах пазта; ад яе ён ніколі не адступіў і ў далейшым, на ўсіх пазнейшых этапах свайго творчага развіцця.

Адлюстраванне рэальнасці ў формах самай рэальнасці было ўлюбёным мастацкім прыкметам Якуба Коласа. Праўдзівае паказу тыповых характараў у тыповых абставінах азначала амаль заўсёды і праўдзівае мастацкіх дэталей, дакладнасць у перадачы знешняй прыкметы. Народнае жыццё адкрывалася паўта ва ўсіх сваіх праявах, бытавых падрабязнасцях, наглядна, прадметна-адчувальна. З гэтага вынікае пастаяннае імкненне Коласа да крытчных сродкаў мастацкай вобразнасці — эпітэтаў, метафар, параўнанняў. Адсюль жа ідзе выключная пластычнасць яго вобразаў.

Паколькі Янка Купала пераважна — пазт-лірык, а Якуб Колас — пазт-эпік, — судзіцца яны аб'ектыўна і суб'ектыўна ў іх творчасці розныя. Нават у сваіх эпічных і драматычных творах Купала, як правіла, у значнай меры застаецца ліры-

ДЗЕ МНОГА ЛЕКАРАЎ...

«Мы запрасілі вас сюды, каб вы расказалі нам аб найбольш цікавых фактах з вашага жыцця, аб сустрэчах з цікавымі людзьмі і падзеях з вашага прайдуць. А журналіст, які сядзеў побач са мной, ціха кінуў: «Калі самі нічога не ведаеце, дык чытайце хоць газеты, — мы там аб усім гэтым пішам». Вядома, з такой сустрэчы нічога добрага не атрымалася, бо яна была недарэчная ад пачатку да канца.

Вядома, лепш было б Саюзу работнікаў кінамаграфіі і кінастудыі «Беларусьфільм» накіроўваць рэжысёраў, якія, часам, знаходзяцца на месцах у прастой, у творчыя камандзіроўкі — на будоўлі краіны, на заводы і фабрыкі, у калгасы. Тады, напэўна, яны хутчэй бы знаходзілі і сваю тэму і свайго аўтара і свайго сапраўднага героя.

Сцэнарная праблема была і дагэтуль застаецца праблемай нумар адзін. Праўда, сувязь паміж нашай кінастудыяй і пісьменнікам крыху палепшылася. Але ж сцэнарны аддзел, хоць і разросся да небывалых памераў, працуе з літаратурнай яшчэ слаба. Пра гэта, напрыклад, сведчыць той факт, што ніводзіна са сцэнарыяў, праміраваных або адначасна з рускімі кінамаграфістамі, не быў даведаваны да вытворчай групы, і студыя жыццёва аб паслугамі «са стараным», або эканамічным апрабаваным і ўжо ўсім вядомым твораў.

На студыі цяпер створаюцца сцэнарныя рэдакцыі, налеглі. Трэба спадзявання, што гэты новы орган, укамплектаваны найбольш вопытнымі і талентавімі пісьменнікамі і спонсарамі, будзе больш уважліва ставіцца да ўсяго жывога, арыгінальнага, пазытыўнага, што могуць прывесці на студыю беларускія пісьменнікі. Асабліва гэта датычыцца тэм і сюжэтаў з нашай сёняшняй рэальнасці.

Трэба шукаць новых форм работы з аўтарамі, не

назваваў ім у абавязковым парадку ўласны, часам пабольшаныя погляды і густы, адмоўца ад фармальнага метада абмеркавання, агульных разважанняў. Сцэнарны павінен заставацца аўтарам са сваім уласным голасам і творчым абліччам.

Мая ўласная работа над сцэнарным фільмам «Строгая жанчына» красамоўна сведчыць аб шкоднасці ранейшых метадаў работы з аўтарамі, дакладней, аб стаўленні студыі да аўтара і яго твора.

Сцэнарый «Строгая жанчына», як вядома, прайшоў апрабаваную аўтарытэтную працу ў Саюзнага конкурсу, на чале якой стаялі такіх літаратараў, як Л. Ляонаў, М. Пагодын, А. Суркоў, В. Канжэвіч, С. Міхайлоў. Нагледзячы на гэта, калі ён трапіў на Беларускае студыю, над ім былі прароблены шматлікія «лекарствы» шматлікіх аперацый, у выніку чаго былі вытвораны ўсе элементы раманаўна-эпічнага, лірычна-паэтычнага, якімі быў прайняты сцэнарый ад пачатку да канца. Больш таго, прычынова змяніўся галоўны канфлікт, былі зроблены больш лагодныя паспосыны стравілі, многія вобразы стравілі свае пачатковыя рысы. Твор быў загнаны ў старую, як свет, шаблонную схему. А ў выніку — усё выйшла да таго часу, што вельмі правільна, толькі сам фільм як мастацтва твор атрымаўся пасрэдным, шэрым.

Хачелася б, каб такое на нашай студыі ніколі больш не паўтаралася.

За апошнія некалькі гадоў у калектыве беларускай кінамаграфіі прайшоў даволі вялікі атрал моладзі — выпускнікоў Усесаюзнага дзяржаўнага інстытута кінамаграфіі. Некаторыя з іх, як напрыклад, Р. Віктар, В. Вінаград, Б. Сяпанав, паказалі сябе ўдзельніцамі, з добрым густам, кінажурналістамі, здольнымі да самастойнай работы. Аднак іх далейшы творчы рост мо-

жа затрымацца, калі іх пакінуць без кіруючых вопытных майстроў. Не скарэ, што творца моладзі, на «Масфільме», студыі імя Горькага, «Ленфільме» працуе пад штодзённым сяброўскім наглядом у творчых аб'яднаннях такіх майстроў, як М. Ром, С. Герасімаў, А. Коцінаў, С. Юткіч, С. Рамалі і інш. У нас жа на студыі моладзь такой творчай дапамогі па сутнасці не мае і варыцца ва ўласным саку. Дарэчы, характэрна, што ніводзіна з нашых старэйшых майстроў (нават вэтэран Беларускай кінамаграфіі Ул. Корні-Сабілін не выхавалі ніводнага вучня і не маюць сваіх паслядоўнікаў. Факт даволі сумны!

У гэтым артыкуле я наўмысла спыніўся пераважна на адмоўных баках у развіцці беларускай кінамаграфіі. Гэта прайдуць самым

шчырым клопатам аб росквіце нашай кінамастацтва, які не магчымы без самага руплівага пераадолення недахопаў, без базісальнага злішчэння ўсяго кансерватыўнага, зашатаванага, традыцыйна-кансерватыўнага.

Пастава ЦК КПСБ аб мерах па далейшым развіцці саветскай кінамаграфіі — сведчанне шчырых клопатаў Камуністычнай партыі аб лёсе самага любімага народа мастацтва. Гэта пастава раскрывае перад кінамаграфістамі новыя прасторы для шырокай творчай ініцыятывы, для неабмежаваных пошукаў, каб паказаць сродкам кіно тым гераічным справы, якімі лабоўна кожная хвіліна жыцця нашага народа — творцы камуністычнага заўтра.

М. ВІСЦІНА, кінасцэнарыст.

Драматург, журналіст

У пачатку трыццаціх гадоў на старонках гомельскай газеты «Палеская праўда» засяліліся на пачатку сустрэчкі доўгіх, рэпартажы, нарысы, вершы, падпісаныя імем — Вячаслаў Палескі. Неўзабаве рэдакцыя «Палескай праўды» выпусіла калектывны зборнік вершаў «Разгон», у якім вершы Палескага занялі значнае месца не толькі колькасцю радкоў, а і пазіцыяй мастацкай якасцю; багатай народнай мовы, дэпай лірычнасцю.

Вячаслава Палескага як журналіста з адстойным, баявым пером, хутка заўважылі, і ён пераходзіў працаваць у Мінск. Яго багаты нарысы, карэспандэнцыйныя нарышкі на старонках рэспубліканскіх газет. Палескі выступаў на самых баявых, актуальных тэм, прычым заўсёды пісаў з веданнем справы, востра і дасціпна. Мусіць, захоплены журналісцкай дзейнасцю, Палескі на пэўны час адхінаў ад чыста літаратурнай творчасці, становіцца адным з баявых журналістаў

нашай рэспублікі. У калектыве рэдакцыі «Советской Белоруссии», рэспубліканскага радыёкамітэта, «Звязды» гартаваўся яго талент.

Ад рэдакцыі літаратурнага работніка да намесніка рэдактара «Звязды», а ў апошні час намесніка старшаго камітэта Савета Міністраў БССР па радыёвяшчанню і тэлебачанню, дырэктара рэспубліканскай тэлестудыі — такі шлях Палескага-журналіста.

Аднак на Вячаслаў Палескі не толькі журналіст, уласна кажучы, у прыкметным жнішці многіх нашых пісьменнікаў цяжкая працэсія нейкаму мяжу паміж журналісцкай і пісьменніцкай дзейнасцю. Кожны добры пісьменнік павінен быць і

сваім незалежным самастойным жыццём. Паэт умее рэалістычнымі сродкамі перадаць само жыццё прыроды. Гэта вельмі характэрная рыса пейзажнага жывапісу Коласа, абумоўлена эпічным характарам яго рэалізму, з'яўляецца ўласцівасцю лірычнага пазта (вершы «Усход сонца», «Майская раіна», «Вося», «Зіма», «На лузе», «Жытні колас», «Палескія вобразы» і інш.), так і асабліва яго пазмы «Новая зямля».

Імкненне да эпічнасці, якое маецца да ўсё вынікае ў творчасці Якуба Коласа, жадала нашаму рэалізму большую аб'ёмнасць, распаўсюла яго жыццё і сацыяльны дыяпазон. Літаратура пачынала ўзнікаць такіх пласты народнага жыцця, якія раней не трапілі ў поле яго зроку. Але не меншае значэнне для ўсебаковага развіцця яе рэалістычнага метад мела і другая тэндэнцыя, з якой былі звязаны далейшы псіхалагічны і эмацыянальны змест беларускай паззі, паглыбленне яе лірызму і драматызму. Словам, развіццё рэалізму ў пачатку XX стагоддзя было працэсам рознабаковым, шматнакім, аб'ёмна-разнапланым, малулінаснасцю, і гэта звязана з агульным падыёмам пісьменнасці да адлюстравання рэальнасці, з яго індывідуальным успрыняццём прыроды, з асаблівасцямі яго творчага метад.

Якуб Колас глядзіць на прыроду праніклівым позіркам мастака-жывапісца. Ён глыбока разумее і тонка адчувае яе характэр.

У творчасці Якуба Коласа прырода выступае ва ўсёй сваёй разнастайнасці, ва ўсім багатым сваім фарм, праяву, гуду, гукаў, фарбаў. Яна жыве

ЗАЎСЁДЫ Ў ПОШУКАХ

А. АСТОРЫНА, заслужаная артыстка БССР

На сцэне — натуры «Бархоткі». На фоне яе — постаць высокага пахлыста чалавека ў інжынерскай шапцы. Праз плечы — латок з запалкамі. З пачуццём уласнай годнасці і пратэсту ён плануюе пешаходам свой танны тавар. Выдатны энергетык Забелін не разумеў усяй важнасці падзей, што адбыліся ў краіне. Ён лічыў, што новым гаспадарам жыцця не патрэбны яго багаты інжынерскі вопыт, што яны пазбавілі яго ўлюбёнай справы, якая з'яўлялася мэтай яго жыцця, і ён злучае на новыя парадкі па-свойму: гандлю запалкамі. Гэта — сваясаблівая бравада і выклік інтэлігента, які застаўся за боргам рэвалюцыі.

Гледзячы на гэтага разумнага, іранічнага, сцюжанага чалавека, цяжка паверыць, што ролі Забеліна ў брэсцкім спектаклі «Крамлёўскія куренты» выконвае 27-гадовы артыст Сяргей Іванавіч Яўдошанка. Вялікі пастаўшчы і разузна раскрывае малады выканаўца сутнасць вобраза. Асабліва запамінаецца сцэна гутаркі Забеліна з Ул. І. Леніным у Крамлі. Тут да найдрабнейшых праяў перадаў С. Яўдошанка стан чалавека, што прыйшоў з клучанкам, каб накіраваць у чка, і ратам атрымаў праняноў прайдуць па сваёй спецыяльнасці.

Сяргей Яўдошанка працуе ў Брэсцкім тэатры імя ЛКСМБ з 1955 г. Вучыўся ён у Адэскай тэатральнай вучылішчы. Скончыўшы яго не выдатна ў 1950 годзе, Яўдошанка паступіў у труп тэатра Закарпацкай ваеннай акругі. Побач з добра сыгранымі ролямі князя Вітрынскага ў вадэвілі «Лёў Гурчы Сінічкі» і капітана Назваласава ў «Броняцінкі 14-69» у Яўдошанкі былі і няўдачы. Малады выканаўца вельмі востра і харава папарываў творчыя правалы. Аднак галоўны рэжысёр Закарпацкага тэатра А. Маскіў, змест спелуваў маладо-му артысту, жорстка кідаў яму: «Для ладога аўтара праймае — дарэчы за ўсіх поспех. Творца наўдча мабінуе ўжо не новы дасягненні, поспех жа часам вядзе ў тупік самаздавальнення. А калі няўдача

у рэпертуары С. Яўдошанкі шмат «сэрэстэв» ролі. З вялікай цікавасцю ён працаваў над вобразам найбуйнага лётчыніка Дон-Кіхота («Вызваленні Дон-Кіхот» А. Луначарскага). Выкананне гэтай ролі вымагала пэўнай творчай сталасці акцёра. Вобраз гэты вельмі супярэчлівы і складаны. Сяргей Яўдошанка выйшаў пераможцам з цяжкага выпрабавання. Яго Дон-Кіхот быў павольна кранальны, і разам з тым артыст выклікаў нейкі пагардлівы жал да рыцара сумнага вобраза.

У яго рэпертуары шмат «маладых» вобразаў: Міхайлаў Баўман («Ірак — птушка вясёлая»), Пятраў («Беспасажніца»), Філілі Мусамба («У сэрцы Афрыкі»), брыгадзір Сукароў («Валілае хваляванне»), Усё гэта людзі моцных страстей і пачуццяў, з'яўляюцца і чалавечыя натуры (мабыць, акрамя толькі Пятрава), якія настойліва ідуць да сваёй мэты. Гэтыя рысы збліжаюць іх і разам з тым усё яны ў выкананні Яўдошанкі розныя, глыбока індывідуальныя ў сваіх думках і паводках.

Выступае Сяргей Іванавіч і ў ролях каляндэнаўнага плана. Шыдае толькі, што ён у іх трохі фармальны. Тут у артыста пераважае вонкавая лінія паводзін героя. Так было, на мой погляд, у «Жаніцэ Балзамінава», дзе Яўдошанка іграў Герардэцкага. Так ён іграў цяпер у спектаклі «Сябе на сене» найдудлівага паклонніка Дзіяны. У той жа час у сучасных каляндэнаў маладо-му выканаўцу ўдаецца спелуваць і вонкавы і ўнутраны малюнік вобраза.

У сувязі з пачынаццём развіцця Палескага праўдзіна Сп. Беларусь паслаў юбілею прытанне, у якім гаворыцца: «Дарэгі Вячаслаў Пятровіч! У дзень Вашага пачынаццёвага прытанне і сардэчнае вішаванне да Вашых сабратоў беларускіх пісьменнікаў і журналістаў-публіцыстаў, працуе полне з намі яшчэ адзін з актыўных дзеячоў нашага партыянага друку, які палітычным і публіцысцкім, як таленавіты драматург, аўтар пачаў праймаць драматычны твор «Най зацікаўней сады», «Што пасееш, тое і пажнеш», «Гарачыя прагі», «З таго бэрагу», прысвечаныя актуальным праблемам пасляваеннай рэальнасці. Каляндэнаў «Што пасееш, тое і пажнеш» і «Гарачыя прагі» пачынаюць на сённяшні дзень рэспубліканскіх тэатраў, з'явіліся прыметнымі з'явамі ў беларускай тэатральнай жывіцы.

Прачытаўшы ў рэдакцыі гэтых, вы праймаў і вынілі ўсе Вашы чужыныя якасці журналіста, пісьменніка, партыяна, гераічнага прапагандыста выдатных дасягненняў беларускай літаратуры. Цяпер Вы з такой жа нястомнай энергіяй і запалам працуеце над стварэннем глыбока-ідэальна і чужога на савай мастацкай форме рэпертуару для нашага Беларускага тэлебачання.

Жадаем Вам, дарэгі Вячаслаў Пятровіч, добрага здароўя, шчасця і жывіцы і новых творчых поспехаў.

Сяргей Яўдошанка — сучасны, інтэлектуальны акцёр, які шмат чытае і думае. Яго хвалюе мнства надзённых праблем: як спелуваць, напрыклад, у тэатры «вядзенне» і «ўмкненне» і сапраўды, часта можна ведаць, як той ці іншы акцёр, добра ведаючы, як трэба іграць, разумеючы ўсе прычыны, які абумоўляюць унікальнасць яго, не ўмеў дасягнуць гэтых выдатных выдатнасці належнага майстэрства, а тыму што ён не спазнаў сэрца твора, што здолее спазнаць разумна.

С. Яўдошанка ў ролі Забеліна.

Яўдошанка лічыць, што акцёр абавязкова павінен быць трохі і драматыкам. Гэта даецца яму разуменне таго, што стайць за скупым аўтарскім тэкстам, паможа глыбіні ўжываць у вобраз. Адзін ён ён нават праймае свае сілы ў драматургіі.

У гутарцы з таварышам Сяргеем Іванавічам мастацтва вымагала трыгоў па паводу таго, што часам у спектаклях няма запалу, нестасе пачуццяў, мала розуму і выдумкі. Яму здаецца, што ў гэтым вінаваты многія рэжысёры, якія трыбаюць праймаючых рэжысёраў. Тэатр, як ён разумеў, гэта перш за ўсё вобразнае відзішча, для якога характэрны лаканічны выразны, імавісцы і дакладнасць рытмаў і характэрна, смеласць мастака, глыбіня зместу, вынаходлівасць у галіне формы.

Радзе тое, што ў майго маладога таварыша па мастацтву ўнікаюць смелыя, сапраўды творчыя думкі. Мне падабаецца, што ён увес час у пошуках, заўсёды адчувае творчы неадзаволенасць сабою, сваім майстэрствам. Ён не траціць прысутнасці духу, калі выканана ім роля не ўдалася, не імкнецца «вядзецца» ўсё і ўсё ў сваёй няўдачы, а, наадварот, робіць вывады і пачынае зноў працаваць і шукаць. Няхай ён ішчэ і не дасягнуў дасканаласці, няхай ён ішчэ раз і адкрывае для сябе «Амерыку», адкрыццё яшчэ да яго, галоўнае ж — ён заўсёды ў творчай форме, ніколі не заспокаіваецца не дасягнутым.

Думаючы пра далейшы лёс тэатра, я адчуваю радасць ад таго, што на змену нам, старым, прыходзіць такая дэпціліва, захопленая мастацтвам моладзь, якая побач са служэннем мастацтву выконвае і грамадскія справы, ужо-вае масы, дэлуучоны іх да свету прыгожага. Сяргей Яўдошанка — намеснік старшаго секцыі літаратуры і мастацтва ў Таварыстве па распусціюджанню палітычных і навуковых вядоў, член мастацкага савета тэатра. Жывіць яго непаўнае да ірэй. Наперадзе рад цікавых работ. Марыць малады акцёр пра ролі Пятручына ва «ўтайлаванні свавольніцы» Шэкспіра, пра ролі Іржы ў п'есе «Паварот ключа» чэшскага драматурга М. Кундэра.

У Сяргея Яўдошанкі яшчэ ўсё наперадзе. І я як яго старэйшы таварыш і сябра магу толькі пажадаць, каб ён заўсёды заставаўся такім жа неспакойным, імтаніраваным.

г. Брэст.

Драматург, журналіст

У пачатку трыццаціх гадоў на старонках гомельскай газеты «Палеская праўда» засяліліся на пачатку сустрэчкі доўгіх, рэпартажы, нарысы, вершы, падпісаныя імем — Вячаслаў Палескі. Неўзабаве рэдакцыя «Палескай праўды» выпусіла калектывны зборнік вершаў «Разгон», у якім вершы Палескага занялі значнае месца не толькі колькасцю радкоў, а і пазіцыяй мастацкай якасцю; багатай народнай мовы, дэпай лірычнасцю.

Вячаслава Палескага як журналіста з адстойным, баявым пером, хутка заўважылі, і ён пераходзіў працаваць у Мінск. Яго багаты нарысы, карэспандэнцыйныя нарышкі на старонках рэспубліканскіх газет. Палескі выступаў на самых баявых, актуальных тэм, прычым заўсёды пісаў з веданнем справы, востра і дасціпна. Мусіць, захоплены журналісцкай дзейнасцю, Палескі на пэўны час адхінаў ад чыста літаратурнай творчасці, становіцца адным з баявых журналістаў

нашай рэспублікі. У калектыве рэдакцыі «Советской Белоруссии», рэспубліканскага радыёкамітэта, «Звязды» гартаваўся яго талент.

Ад рэдакцыі літаратурнага работніка да намесніка рэдактара «Звязды», а ў апошні час намесніка старшаго камітэта Савета Міністраў БССР па радыёвяшчанню і тэлебачанню, дырэктара рэспубліканскай тэлестудыі — такі шлях Палескага-журналіста.

Аднак на Вячаслаў Палескі не толькі журналіст, уласна кажучы, у прыкметным жнішці многіх нашых пісьменнікаў цяжкая працэсія нейкаму мяжу паміж журналісцкай і пісьменніцкай дзейнасцю. Кожны добры пісьменнік павінен быць і

сваім незалежным самастойным жыццём. Паэт умее рэалістычнымі сродкамі перадаць само жыццё прыроды. Гэта вельмі характэрная рыса пейзажнага жывапісу Коласа, абумоўлена эпічным характарам яго рэалізму, з'яўляецца ўласцівасцю лірычнага пазта (вершы «Усход сонца», «Майская раіна», «Вося», «Зіма», «На лузе», «Жытні колас», «Палескія вобразы» і інш.), так і асабліва яго пазмы «Новая зямля».

Імкненне да эпічнасці, якое маецца да ўсё вынікае ў творчасці Якуба Коласа, жадала нашаму рэалізму большую аб'ёмнасць, распаўсюла яго жыццё і сацыяльны дыяпазон. Літаратура пачынала ўзнікаць такіх пласты народнага жыцця, якія раней не трапілі ў поле яго зроку. Але не меншае значэнне для ўсебаковага развіцця яе рэалістычнага метад мела і другая тэндэнцыя, з якой былі звязаны далейшы псіхалагічны і эмацыянальны змест беларускай паззі, паглыбленне яе лірызму і драматызму. Словам, развіцё рэалізму ў пачатку XX стагоддзя было працэсам рознабаковым, шматнакім, аб'ёмна-разнапланым, малулінаснасцю, і гэта звязана з агульным падыёмам пісьменнасці да адлюстравання рэальнасці, з яго індывідуальным успрыняццём прыроды, з асаблівасцямі яго творчага метад.

Вячаслаў Палескі добра валодае словам як пісьменнік. Пра гэта сведчаць яго п'есы «Песня наших сраў», «Най зацікаўней сады», «З таго бэрагу», «Гарачыя прагі». Напісаныя ў розныя гады, яны адлюстроўваюць тыя праблемы, якія былі актуальныя ў час, калі пісьменнік браўся за пера драматурга.

П'еса «Песня наших сраў» была напісана тады, калі адваўлялася наша сталіна. Яна прысвечана будаўнікам. Яе ў 1950 годзе з'явілася п'еса «Най зацікаўней сады». Гэта быў той час, калі ў заходніх абласцях рэспублікі сама ішоў працэс калектывізацыі сельскай гаспадаркі. Пісьменнік імкнецца адлюстраванне гэтых праблем ва ўсёй яе складанасці. І гэта ў значнай меры яму удалося. П'еса ставілася не толькі на сцэне прасфальнага тэатра, яна шырока ішла па сценах самадзейных драматычных калектываў, асабліва ў заходніх абласцях рэспублікі.

Вячаслаў Палескі як драматург вельмі праймаваў

[illegible]